

Når forskning og praksis mødes

Temadag for alle ledere i social- og
sundhedsforvaltningen

Frederiksdal den 14.september 2009

Oplæg ved seniorforsker Dorte Caswell, AKF

Kan forskning og praksis mødes?

To forskellige vidensforståelser

- Viden, der er i høj kurs i et forskningsunivers, udspringer af abstraktion og generalisering
- Kritik: irrelevant, urealistisk og 'elfenbenstårnagtig'
- Anerkendelse: publicering på engelsk i anerkendte internationale tidsskrifter
- Viden, der er i høj kurs i et praksisunivers, er konkret, case-baseret og situationel
- Kritik: ignorant, inkompetent og uansvarlig
- Anerkendelse: håndtere balance mellem at få noget fra hånden og gøre det ordentligt (effektivitet/professionalisme)

- How is the institutional category of 'unemployed' specified in everyday practice when implementing an active employment policy. We illustrate the process of categorisation as an aspect of the in-situ positioning and self-representation of the client by examining one social worker-client talk: how the category unemployed is shaped and 'translated' when the client negotiates her situation with the social worker. The analysis elucidates the client's contribution to institutional practice and discusses constitutive and constituted elements of categorisation.
- The comparative analysis focuses on the technologies used to classify and categorise unemployed people on government benefits. Using governmentality as our theoretical framework, we consider the implications of reducing complex social problems to statistical scores and differentiated categories – forms of knowledge that diminish the capacity to think about unemployment as a collective problem requiring collective solutions.

Det besnærende spørgsmål: Hvad virker?

- Evidensbaseret = systematisk, formaliseret og videnskabeligt dokumenteret viden
- Evidens i sin firkantede form: Evidenshierarki og "hvad virker"?
 - RTC og to stager under resultat!
 - På tværs af kontekster
- Fokus på konkrete indsatsers effekt

Evidenskritik!

- Der er internationalt opstået en stærk modstrømning til evidens
- Kan det sociale område leve med en snæver evidensforståelse af "hvad virker"?
 - Mange mener nej!
 - Nødvendigt at operere med et rummeligt evidensbegreb
- Hvordan kan forskningsbaseret viden blive en del af praksis og hvordan kan praksisviden blive en del af forskningen?

Tre idealtyper for hvordan forskning kan anvendes i praksis

- Den forskningsanvendende praktikermodel
 - Forskning informerer praktikerne, den enkelte praktiker har ansvar for at holde sig informeret, bruger forskningsresultater til i hverdagspraksis, uddannelse og adgang til viden er centralt, høj autonomi blandt praktikere
- Den forankrede forskningsmodel
 - Fokus er på policy niveauet frem for den enkelte praktiker, forskningsresultater forankres systemer, processer og standarder og forskning er set som en lineær og instrumentel proces
- Den organisatoriske excellence model
 - Fokus er på samarbejde mellem ledere, mellemledere og socialarbejdere, som del i en lærende organisation, sammen med forskere fra universiteter og andre organisationer. Forskningsresultater er forstået bredere end blot effekter af intervention. Organisationer i velfærdssystemet er ikke blot modtagere og brugere af forskningsresultater, men også inddraget i lokale eksperimenter, evaluering og udviklingsprocesser baseret på praksis.

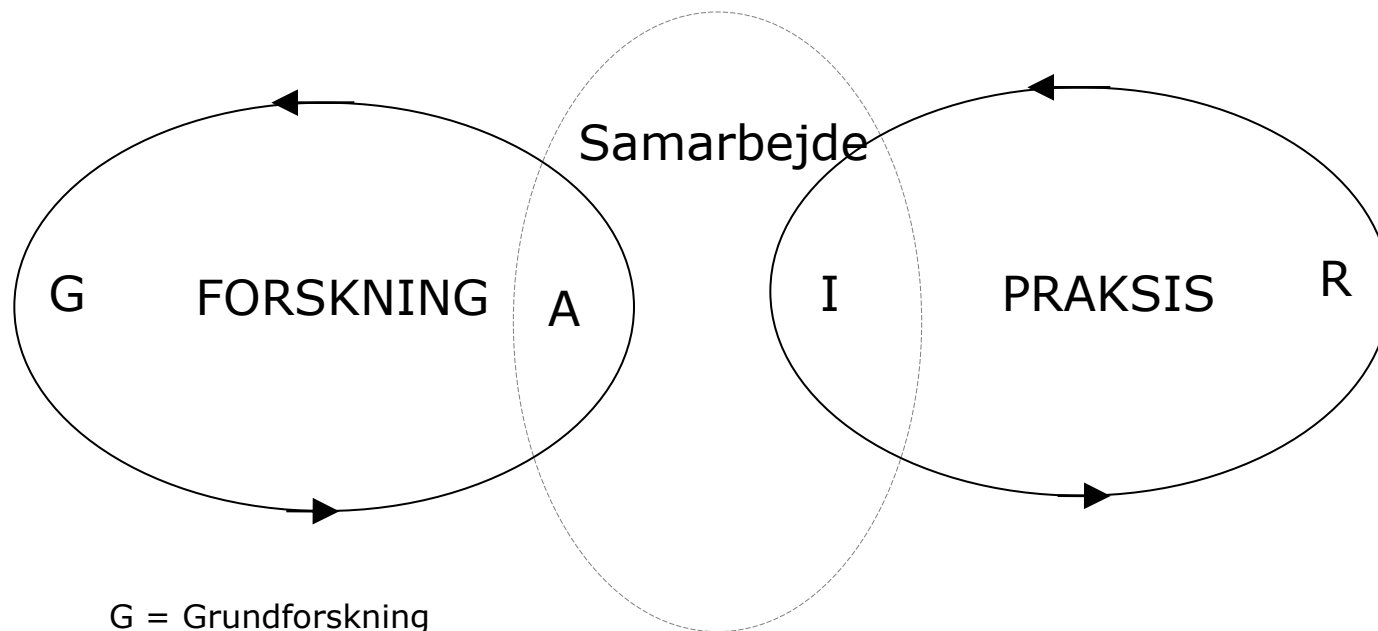
Praksisforskning – eller praktikerforskning?

- Praktikerforskning
 - praktikerens påtager sig forskerrollen, forskning i egen eller andres praksis
- Praksisforskning
 - tæt samarbejde mellem forsker og praktiker, ledet af forsker, forskning i konkret praksis
- Brugerkontrolleret forskning
 - brugerinddragelse i forskningsprocessen, fokus på borgeren frem for den professionelle

Hvem producerer viden?

- Logik i "overførselsmodellen" (jf. den forskningsbaserede praktikermodel)
 - Forskerne skal undersøge og tilvejebringe viden
 - Praktikerne skal handle derefter
 - Ingen samarbejde og "feedback" mekanismer mellem forskning og praksis

En alternativ model: samarbejde mellem forskning og praksis

G = Grundforskning
A = Anvendt forskning
I = Innovation
R = Rutine

Kilde: Gredig & Sommerfeld 2008

Et forsknings- og udviklingsprojekt: Projekt Jobcenterkompas?

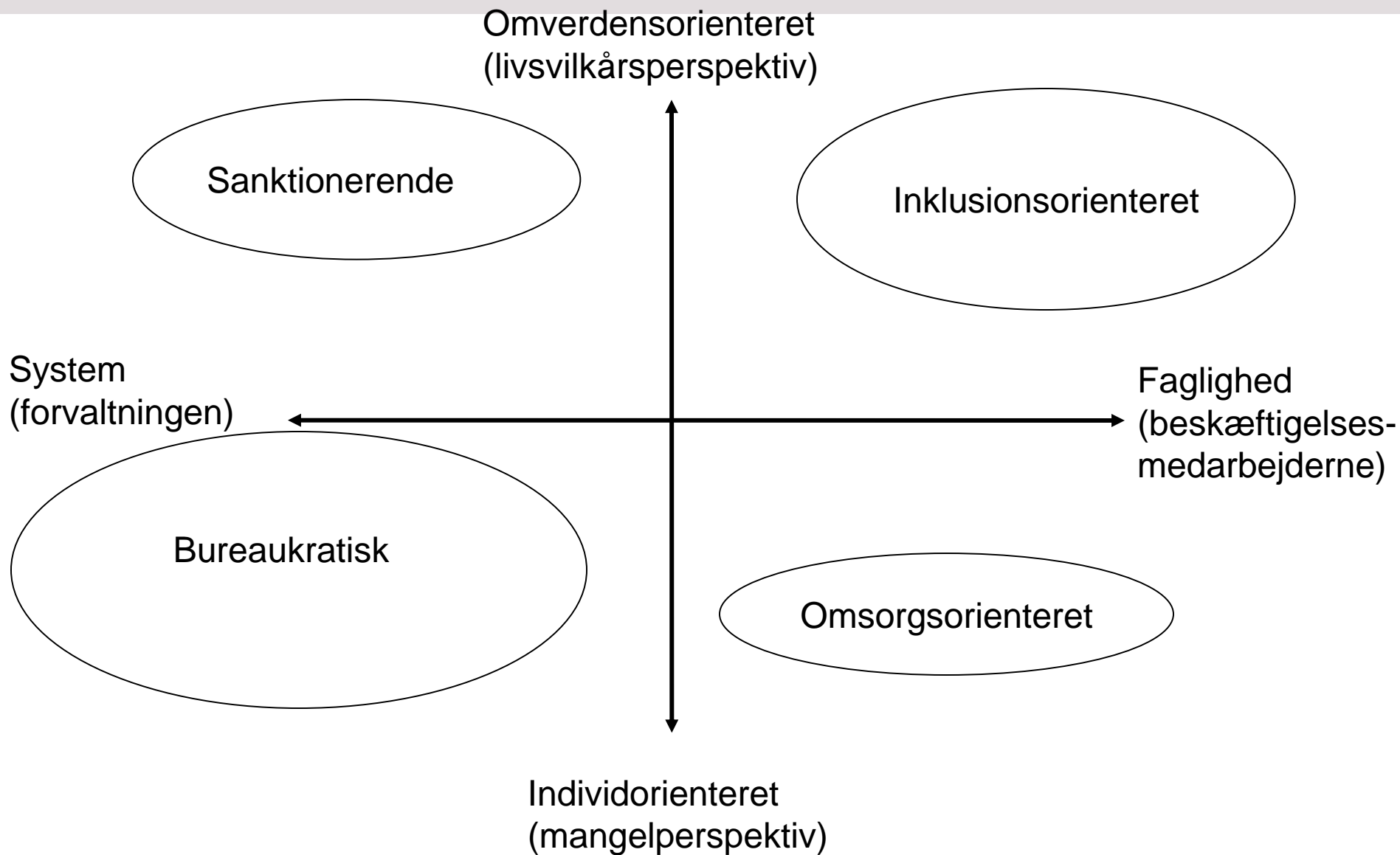
Den forskningsmæssige baggrund var min ph.d. afhandling:

Handlemuligheder i socialt arbejde – et casestudie om kommunal frontlinjepraksis på beskæftigelsesområdet

Trin 1: Et traditionelt forskningsoplæg (formidling af resultater og forskningsbaserede indsigter) for de kommunale ledelsesrepræsentanter på beskæftigelsesområdet i Herning og Holstebro kommuner

Trin 2: Samarbejde (med ledelse) om en fælles ansøgning til Arbejdsmarkedsstyrelsens pulje for Særlige indsatser og udvikling af den sociale indsats på det rummelige arbejdsmarked

Trin 3: Samarbejde med frontlinjemedarbejdere, team/gruppeledere, afdelings-/jobcenterledelse om projektets fire faser

Med handlingskompasset som springbræt

Handlingskompasset viser forskellige måder at forstå og gå til beskæftigelsesindsatsen på – både som enkeltpersoner og som jobcenter

Handlingskompasset kan være et redskab til:

- At få indsigt i de forskellige krav og interesser – det tovtrækkeri der finder sted på feltet
- At få fælles begreber til at diskutere hvilke tilgange der skal og kan være toneangivende i kommunens beskæftigelsesindsats – både på organisatorisk, kollektivt og individuelt plan

Projekt Jobcenterkompas set i et idealtypisk lys

- Vi befinder os inden for det Nutley vil kalde "Den organisatoriske excellence model"
- Den forskningsmæssige viden er begrebslig frem for instrumentel
- Udfordringen er at blive klogere og at se verden på en anden måde
- Ledelsen har været med – og engagerede – fra starten
- Frontlinjemedarbejderne var skeptiske fra starten – men er undervejs blevet dybt engagerede i projektet

Hvad kan forskning bidrage med i Projekt Jobcenterkompas?

- Kvalificere frontlinjemedarbejderne ved at styrke deres evne til at "ræsonnere analytisk" (i modsætning til intuitive ræsonnementer) (O'Sullivan 2005)
 - her kan praksislogikkerne hjælpe på vej. Der er tegn på at projektmedarbejderne er blevet stærkere i deres kritiske refleksion over egen praksis
 - projektforløbet i 2008-2009 har vist at det er en lang og intensiv – men også frugtbar og sjov - proces for medarbejderne
- Kaste lys på aktuel praksis gennem nye analyser
 - Arbejdet i dette projekt er rettet mod
 - En "opdatering" af praksislogikkerne
 - samt nye analyser af praksis i frontlinjen

Faldgruber og faresignaler

- Forskning må ikke blive tandløs – den skal forblive kritisk, også selv om praksis/praktikerne kan opleve det som ubehageligt
- Hvis forskning og praksis kommer for tæt på hinanden, kan det hindre ny viden i at opstå – både nærhed og distance er nødvendigt
- Tid er en udfordring: der er forskel på praksistid og forskningstid!
- "mistænkelighedens hermeneutik" over for "den gensidige nysgerrigheds hermeneutik" (Kjørstad 2008)
- Det er naturligt og legitimt, at forskning og praksis forfølger forskellige interesser – udfordringen går på at konstruere rum, hvor de to kan mødes og udfordre hinandens tænkning
- Hvordan fastholdes og udbredes erkendelser og begreber, som er udviklet undervejs i projektet?
- Den velfærdsstatslige frontlinje er under pres (tid!), og forskerne er under pres (publish or perish!) – hvis man skal lege sammen kræver det vilje og engagement

Hybridisering af viden

- Hvordan kan forsker og praktiker sammen finde frem til ny (hybrid) viden?
 - Feltophold, seminarer/workshop, design i vekselvirkning mellem forskning og praksis,
- Viden skal frembringes i et forum, hvor der er mulighed for refleksion og feedback
 - Der skal være mulighed for at forskeren giver kritisk respons til praksisviden, og praktikerer giver kritisk respons på forskerviden
- Både forsker og praktiker er vidensindehavere
 - Men deres interesser, beredskab og positioner er forskellige!
 - Forskere er ikke "bedrevidende" men "andetvidende"
- Endegyldig viden findes ikke !
 - Stærk skepsis overfor forestillingen om en gang for alle at kunne finde ud af "hvad der virker": socialt arbejde et komplekst og dybt forankret i en matrice af kontekster